

VOORUITGEKOMEN

door

A. J. Hoogenbirk.

AMSTERDAM, HÖVEKER & ZONN.

VOORUITGEKOMEN.

EEN VERHAAL

DOOR

A. J. HOOGENBIRK.

MET EEN PLAAT.

AMSTERDAM,
HÖVEKER & ZOON

=

SNELPERSDEUK VAN H. C. A. THIEME TE NIJMEGEN.

VOORUFTGEKOMEN.

I

Een ontzaglijke, woelige menschenmenigte was 't, die den 4^{en} September van het jaar 1807 zich aan den oever bij New-York verzameld had. Mannen, vrouwen en kinderen, van allen rang en stand, stonden dicht opeengedrongen aan de zijde der rivier, en richtten allen hun blikken naar een vaartuig, dat op geringen afstand voor anker lag.

»Ge zult zien dat er niets van komt,» sprak een uit de menigte. »'t Is dan ook al te dwaas.»

»Ik heb het wel gezegd,» merkte een ander op. »'t Is zonde van het geld en den tijd, die er aan verspild zijn.»

»Hoe een man als Fulton zoo onverstandig kan wezen begrijp ik niet,» voegde een derde er bij. »Hij heeft toch zijn vijf zinnen wel bij elkander. Maar hij is genoeg gewaarschuwd; het eind zal den last dragen.»

»'t Zou toch wezen om krankzinnig te worden, als, na zooveel moeite, alles eens mislukte,» hernam de eerste.

»Daar is ook best kans op,» sprak een ander spottend — »als hij 't niet reeds is.»

Dergelijke gesprekken kon men overal hooren. Blijkbaar was men bijeengekomen om eens de grap te aanschouwen van het mislukte pogen om een hopeloos plan uit te voeren. Een schip te doen voortgaan zonder wind of zeilen, alleen

door waterdamp! — 't was immers onmogelijk, en ieder maakte zich al vast vroolijk over een verstandig man als Fulton, den werktuigkundige, die met alle geweld deze zotheid wilde uitvoeren.

Intusschen wandelde de man, die tot al het lachen en spotten aanleiding gaf, bedaard het dek van de Clairmont, het vaartuig dat hij tot stoomschip had laten inrichten, op en neder. Daar knalde het schot, dat het teeken gaf van de afvaart. Het praten en lachen hield op: er heerschte een stilte als vóór een storm. Plotseling slaakte de boot een rauwen kreet; sissend, blazend, krakend, rookwolken uitwerpend, begon zij te trillen en te beven en — geraakte eensklaps in gang. Eenige oogenblikken later sneed zij door het water, straks versnelde zij haar vaart, steeds rasser ging het vooruit met een gang als van den braafsten zeiler, tegen de opspattende golven in.

Toen barstte de storm los. Een luid gejuich, dat het geruisch van stoom en water en raderen ver overstemde, rees op, duizendmaal herhaald, als kon de verbazing en verrassing zich niet genoeg lucht geven. Fulton had zijn zaak gewonnen. De juichende menigte was getuige geweest van een schouwspel, dat gelijk het in 't begin eener eeuw plaats vond, ook een nieuwe eeuw had ingewijd.

Te midden der dichte menigte stond ook een knaap van een jaar of dertien. Met ingespannen opmerkzaamheid had hij van den morgen af het wonderschip van den oever aangestaard. Op zijn makkers, die pratend en lachend rondliepen, lette hij niet. Hoorbaar klopte zijn hart, toen het schot weerklonk; luider dan de zijne barstte geen kreet van toejuiching los, toen de boot fier en snel de wateren kliefde en alle spot werd beschaamd.

»Hebt gij 't goed gezien, Cornelius?» vroeg een van zijn makkers, terwijl zij huiswaarts keerden, »'t ging prachtig, hè?»

›t Zal wel aardig wezen, zoo te varen, zonder zeilen of riemen,” sprak een ander.

›Gij moogt uw vader wel zeggen, dat hij ook zulk een boot bestelt, Cornelius,” voegde een derde hem toe; ›t kan te pas komen.”

Die opmerking scheen den jongen, die tot nog toe voor het gesprek geen oor had gehad, uit zijn nadenken te wekken. Hij zag op en sprak:

›Wat een uitvinding! Dat is me nu eerst een middel om groot en rijk te worden. Een koopman die zoo'n schip heeft, kan verzenden en ontvangen wanneer hij maar wil. Ik moet er meer van weten.”

Na deze woorden verzonk Cornelius weder in zijn diep stilzwijgen, zoodat zijn vrienden, die toch geen woord meer uit hem konden krijgen, hem, naar jongenswijs, al spoedig alleen lieten, en hij weldra den weg naar huis insloeg, met een hart, brandend van verlangen, om te verhalen van het wonder, dat hij dezen morgen had aanschouwd.

Ongelukkig voor Cornelius, was het groote nieuws vlugger geweest dan hij en thuis reeds bekend, toen hij daar kwam. Toch kon de knaap er niet van zwijgen. Doch vader, die niet van gisteren was, sprak:

›Jongelief, we zullen 't eerst eens aanzien, vóór we zulk een boot aanschaffen. Ik ga niet over één nacht ijs.”

Schoon dit in het Engelsch werd gezegd, verried toch de laatste uitdrukking haar Nederlandschen oorsprong. 't Gezin, waar wij den lezer binnenleiden, was dan ook uit ons vaderland oorspronkelijk, althans wat de afkomst van den heer des huizes betreft. Deze was schipper van beroep en bezat een veerboot, die menschen en goederen van het tegenover New-York gelegen Staaten-eiland naar de stad bracht. 't Zal velen trouwens niet onbekend zijn, hoe de staat New-York, die eertijds Nieuw-Nederland heette, een

stichting onzer vaders is. De thans gelijknamige hoofdstad droeg vóór twee eeuwen den naam Nieuw-Amsterdam, en nog wijzen plaatsnamen aldaar, als Haarlem, Brooklijn (Breukelen), Bowery (Brouwerij), enz., op dien Hollandschen oorsprong. 't Zelfde doen de bekende namen van verschillende geslachten als Frelinghuysen, Stuyvesant, Van der Bilt e. a. Een Amerikaan, die zijn Nederlandsche afkomst kan bewijzen, is daar ook niet weinig trotsch op.

Drie jaren waren voorbijgegaan, sinds Fulton's stoomvaartuig voor 't eerst New-York en kort daarop heel de beschaafde wereld met verbazing vervulde. Was ook niet aanstonds de belangstelling even groot, geen dag ging er in die jaren om, waarop het nieuwe vaartuig en al waartoe het zijn bezitter brengen kon, den jongen Cornelius uit de gedachten was.

»Vader,» zoo sprak op zekeren dag de nu 16jarige knaap, »ik heb mijn schooltijd lang achter den rug. Ik wil een beroep kiezen.»

»Voortreffelijk, maar hebt gij er dan tegen mij op de veerboot te helpen als tot nu toe? Mettertijd wordt ge mijn opvolger, Cornelius, en hebt een ruim bestaan. De zaken gaan goed.»

»Dat weet ik, vader, maar ik wilde een eigen boot hebben.»

»Gij een eigen boot! Een jongen van zestien jaar!» sprak de oude heer, terwijl hij in luid lachen uitbarstte.

Indien de vader den blik had opgemerkt, den strakken, onverzettelijken blik, dien zijn zoon op hem richtte, wellicht zou hem 't lachen vergaan zijn. Daar zweefde over het gelaat van Cornelius iets, waarin een ziensblik den geest der *Ycnkees* onzer dagen zou ontdekt hebben, van dat *go ahead*, de eerste zijn op den weg van vooruitgang, waarin de echte Amerikaan zijn lust en leven vindt.

»Ik ben niet te jong, vader,» hernam Cornelius, »ik wil een man worden en mijn eigen brood verdienen.»

»Maar dat kunt ge immers bij mij ook en een gemakkelijker leven leiden bovendien. Wat drijft u toch?»

»Ik wil vooruit, vader. Ik moet een schip hebben als Fulton er bouwt. Dan kan ik werken, en wie weet hoe ver komen. Ik heb geen lust altijd veerschipper te blijven.»

»Hoor eens, Cornelius,» sprak de vader ernstig. »Onze Nederlandsche voorvaderen — en dat waren wakkere lui — zeiden terecht: »Werp geen oude schoenen weg vóór gij nieuwe hebt.» Wilt gij voor het wisse, dat gij nu kunt krijgen, 't onwisse ruilen, dat is uw zaak. Maar ik help er niet toe meê. En wat zulk een stoomschip betreft, daarvan kan heelend'al niets komen, verstaat gij?»

Vader en zoon scheidden, de een zoowel als de ander vast besloten vol te houden. Eenige maanden verliepen, die voor beiden juist niet aangenaam waren. {Cornelius sloeg immer op 't zelfde aanbeeld, de vader bleek niet te vernurwen. Doch ten slotte bezweek toch de laatste, niet zoozeer om de woorden zijns zoons, als wel toen hij opmerkte, dat deze op de veerboot hoe langer hoe minder bruikbaar werd.

»Cornelius,» sprak hij ten langen leste, »ik heb na veel overleggen besloten uw wensch te vervullen. Ik wil u helpen aan een eigen schip.»

De jongeling deed moeite zijn ontroering te verbergen.

»Maar,» vervolgde de vader, »het moet alles voor uw eigen rekening gaan. Gij weet nu eenmaal, dat ik er geen heil in zie. Hoeveel denkt ge noodig te hebben?»

»Honderd dollars,» antwoordde Cornelius met al de bedaardheid van iemand, die zijn rekening lang te voren heeft opgemaakt.

De vader ging naar een kast, en keerde terug met het verlangde geld.

»Neem dit,» zoo sprak hij, »als voorschot en geef mij er quitantie voor. Den tijd van terugbetaling laat ik u over. Blijft het geld uit, dan zult gij het op uw erfdeel moeten missen.»

»Dat is van later zorg,» sprak de jongeling bij zichzelf, terwijl hij den schat zorgvuldig verborg. »Toch wil ik zien dat ik 't zoo spoedig mogelijk teruggeef.»

En daarmee vertrok Cornelius, zoomin als zijn vader vermoedend, dat die honderd dollars de kiem worden zouden, waaruit even zooveel millioenen, ja nog meer, mettertijd zouden ontspruiten.

II.

Eenige maanden daarna voer op een donkeren avond een klein zeilvaartuig de rivier van New-York af. Op het dek stonden twee personen, waarvan één het roer hield. In den ander herkennen we Cornelius. Het gestadig leven en zwalken op het water had hem groot en sterk gemaakt, maar tevens aan zijn gelaat een uitdrukking gegeven, die hem ouder deed schijnen dan hij was.

»Let wel op, James,» zoo hooren wij den jongeling tot den stuurman zeggen. »'t Is hier een gevaarlijke plek en we hebben geen lading in. We loopen geweldig snel voor den wind.»

»Geen nood,» klonk het antwoord, »ik ken het vaarwater zoo goed als een boer zijn erf. We zeilen lekker.»

De jonge kapitein, die ditmaal zijn derden tocht met het zwak bemande scheepke maakte, was echter blijkbaar niet gerust. Hij wandelde het dek op en neer, al kostte het hem bij de sterke schommeling soms moeite op de been te blijven. Opeens trof een luid geraas zijn oor. Hij luisterde een oogenblik en riep toen :

»De klippen, James, denk er aan!»

»In orde!» antwoordde de stuurman.

Nauwelijks waren deze woorden geuit, of een ander geluid nog sterker dan dat van het breken der golven op de rotsen werd vernomen, en wel aan de andere zijde. 't Was de wind, die zich eensklaps verhief tot een alles wegvagenden storm, gelijk alleen in Amerika veelvuldig schijnen voor te komen. Een hoog opgestuwde watermassa sloeg schuimend en bruisend tegen het kleine vaartuig, dat als een speelbal werd voortgeslingerd. De schok wierp beide mannen tegen het dek.

»Het roer, James, het roer!» riep Cornelius, weer opspringende.

De stuurman volgde zijn voorbeeld, doch eer hij het roer kon vatten, deed een tweede rukwind het schip draaien als een tol. Een oogenblik later vloog het pijlsnel voort. Toen hoorde men een luid gekraak — en het vaartuig zat onbewegelijk vast, terwijl de golven er over sloegen.

»We zijn gestrand, gestrand op de klippen, kapitein,» sprak de stuurman, die aan dergelijke dingen niet ongevoelen; zijn kalmte bewaard had. »Gelukkig zijn we vlak bij het land, en is er alle kans dat we ons leven bergen.»

»Maar mijn schip?»

»Ja, het schip, dat zal wel weg zijn. We mogen blij wezen, als we 't er zelf heelhuids afbrengen.»

Cornelius zag zwijgend toe, hoe de stuurman een licht in den top van den mast hing, terwijl het nu onbewegelijke vaartuig kraakte, als zou het in 't volgend oogenblik uiteenslaan. Even onverschillig hoorde de kapitein het aan, toen James een paar noodschoten loste. Tegen den mast geleund, stond de jonge man met saamgeklemd lippen te staren op het wilde schouwspel om hem heen. Nog was hij in diepe en bittere gedachten verzonken, toen de stuurman hem uit zijn roerloosheid wekte.

»Spoedig, kapitein!» riep James; »de wind is voor een oogenblik gaan liggen. Straks steekt hij te feller op. Laten we beproeven aan land te komen, eer het te laat is.»

»Ik blijf op mijn schip!» was 't korte antwoord.

»Gij zijt uitzinnig!» riep de stuurman, en meteen Cornelius aangrijpend, trok hij hem met zich meê naar het achterschip, waar een kleine boot was vastgesjord. In een oogenblik was het schuitje neergelaten in het water, dat nu een verwonderlijke stilte toonde, die niets goeds voorspelde. James tilde met sterken arm zijn jongen meester in de boot, en volgde hem haastig. Tien minuten later traden beiden behouden aan wal. Een half uur daarna waaide en gierde weer een ontzettende storm.

Dankte de jonkman God voor zijn redding? We weten het niet. Evenmin of in den nood een bede tot verlossing uit zijn ziel opging. Want zijn hart vervulde vooral die gedachte: vooruitkomen; groot, rijk worden. En daarom, vreezen we, was er voor weinig anders plaats.

Zoodra wind en weer het toelieten, begaf zich Cornelius naar de plek, waar zijn geliefd schip tegelijk met een deel zijner schoone verwachtingen verzonken was, om te zien of er nog iets te redden viel. 't Liep beter af dan hij had durven denken. Wel had het vaartuig veel geleden, maar toch kon de schade hersteld worden. Oogenblikkelijk zette hij een paar lieden aan 't werk, en reeds een week later was het scheepje weder zeilvaardig.

»'t Is en blijft gewaagd spel, James,» zoo sprak de jonge kapitein tot den stuurman, toen zij voor 't eerst het schip weder betraden; »een stoomschip — dat is het ware; 't behoeft geen wind en kan er tegenop ook. Maar zoolang we dat niet hebben, zie ik van de vrachtvaart hier af.»

»En waar dan heen?»

»Wel, ik ga doen als mijn vader. Hij heeft het nog zoo kwaad niet uitgekeken. Daar is elken dag een druk vervoer

van personen tusschen Long-Island en New-York: werklieden moeten bij honderden over. Dat zal ons werk genoeg geven; we kunnen het althans beproeven."

En zoo geschiedde het. In 't eerst had Cornelius meer vrijen tijd dan hem lief was, doch weldra veranderde dit. Geen schipper was zoo vroeg bij de hand, zoo laat nog beschikbaar als de jonge kapitein. Wind, regen noch ijsgang beletten hem op zijn post te zijn, en van den vroegen morgen tot den laten avond in 't zweet zijns aanschijns te arbeiden. Spoedig had hij den najver der andere schippers opgewekt, daar al wie overvoeren moest bij voorkeur zijn schip koos, en zijn verdiensten met den dag toenamen.

Drie maanden waren verlopen sinds de ondernemende jonkman zijn schip bijna op de rotsen had verloren, toen Cornelius zich naar de ouderlijke woning begaf. Het was avond en zijn ouders waren thuis.

»Leeft gij nog?» vroeg moeder verwijtend, terwijl zij den binnentredende verbaasd aanzag; »men zou er haast aan twijfelen."

»Ik heb geen tijd gehad om bezoeken af te leggen," was 't antwoord; »als iemand zijn eigen zaken doet en nog honderd dollars schuld heeft, kan hij er waarlijk niet veel tijd afnemen."

De moeder wilde antwoorden, doch vader viel haastig in:

»En hoe staat het nu; heeft de drukte ook voordeel gebracht?"

Tot antwoord haalde de zoon een pakje te voorschijn en reikte het over. De vader opende het; 't bevatte banknoten. »Juist honderd dollars," sprak hij, na geteld te hebben; »komt ge nu al afdoen?"

»Zooals ge ziet," antwoordde Cornelius trotsch. »Thans ben ik vrij man en nu vooruit!"

Vier jaren later liep op een stormachtigen winteravond een man, in zware winterkleeding, langs den havenkant te New-York. Hij ging nu her- dan derwaarts, als zocht hij iets.

»Zegt eens, vrienden,» zoo sprak hij een paar werklieden aan, die zich haastten den weg naar huis in te slaan, daar een dichte regen begon te vallen, »weet ge hier niet een schipper, die op dit uur nog varen wil?»

»'t Slaat al elf uur,» was 't antwoord, »ge zult er kwalijk een vinden, vooral bij zulk weer.»

»Daar vreesde ik voor,» hernam de onbekende. »Gij weet er dus geen?»

»Wacht eens,» sprak de een der mannen tot den ander. »Zou Cornelius 't misschien doen?»

»'t Is te beproeven,» zeide de tweede.

Voor een goed drinkgeld lieten de werklieden zich overhalen den onbekende naar de woning van den schipper te brengen; daarna verlieten zij hem. Cornelius lag reeds te bed, doch in een ommezien was hij op 't eerste kloppen bij de hand en liet zijn bezoeker binnen, die hem aanstonds en kortaf vroeg, of hij een lading goederen nog dezen nacht naar Long-Island wilde vervoeren.

Hoe laat het was en hoe boos het weer, Cornelius zei daar niets van, en vroeg alleen:

»Wat geeft ge, als ik het doe?»

»'t Is nacht,» sprak de ander, »en 't stormt. Wat zegt gij van vijftig dollars?»

»Goed,» antwoordde Cornelius, »waar liggen de goederen? Over een half uur ben ik klaar.»

»Maar bedenk wel wat ge doet,» hernam de ander. »De goederen moeten er morgenvroeg zijn. Als ze verloren gaan . . .»

»Dan gaat mijn leven er bij,» was 't antwoord. »Ik weet wat ik waag. Waar kan ik u vinden?»

De vreemdeling beduidde hem de plek aan den havenkant, waar de lading gereed lag om te worden ingescheept, en verwijderde zich toen.

Geen kwartier later stond Cornelius gereed en gekleed op straat, en ging zijn stuurman en een paar matrozen wekken.

Intusschen was het weder steeds erger geworden. Zwarte wolken bedekten den hemel, die nu en dan door een fellen bliksemstraal werd verlicht, welke een bleek, flikkerend schijnsel wierp op de voortgezweepte golven, die met hun witte koppen schuimend braken op het graniet van den havenmuur. De regen viel plassend neer, en maakte het onmogelijk een paar scheeps lengten ver te zien, temeer wijl de wind de buien met kracht voortjoeg.

»Houdt u goed, mannen!» sprak de schipper tot de varengasten, terwijl zij de kisten en balen uit het pakhuis aan den waterkant op 't schip laadden.

»Goed houden! In zulk hondenweer uit zijn warm bed gehaald te worden. 't Is om . . .» bromde een der mannen, terwijl de anderen duidelijk lieten merken, dat zij 't met hem eens waren.

»Bedenkt dat ge een goed drinkgeld krijgt!» sprak Cornelius, wel begrijpend, dat het zaak was den moed er in te houden. »Bovendien, als we 't er goed afbrengen, beloof ik elk man twee dollars buiten zijn loon.»

Het woord »dollar» heeft te allen tijde op elk echt Amerikaan grooten invloed gehad. Dat bleek ook nu. Nauwelijks had Cornelius uitgesproken, of het gemor hield op. »Hoezee voor den kapitein!» klonk het, en een uur later was alles aan boord, en voer het schip af.

Geen kabellen gte waren zij in zee, of reeds bleek, welk een waagstuk het was met een uiterst zwaar geladen, klein vaartuig in zulk weder den overtocht te doen. De wind, die van ter zijde kwam, wierp het schip als een notedop

heen en weer; de golven sloegen er onstuimig over heen, en de duisternis maakte het onmogelijk zelfs de lichten van Long-Island te zien. De zeilen klapperden, terwijl heel de boot trilde en kraakte, alsof zij uiteen zou springen. Toch zwoegden de lieden voort.

»'t Is dollemanswerk," bromde de stuurman. »Wie kan tegen zulk weer opzeilen?"

»Had ik maar een stoomschip," dacht Cornelius, doch hij sprak 't niet uit, om zijn volk niet te ontmoedigen. Alleen vroeg hij den stuurman:

»Zijt gij nog zeker van den koers?"

»Ik weet het waarlijk niet," was 't antwoord. »Ik zet het den besten in zoo'n nacht te varen."

't Bleek weldra, dat men werkelijk den weg was bijster geraakt, en schoon Cornelius het den matrozen niet liet merken, begon hem toch, toen hij 't bespeurde, het hart luider te kloppen. Hij tuurde en staroogde of ook ergens een licht was te ontdekken, maar vergeefs. Zouden ze heel den nacht op het »schuimend zout" moeten zwalken, en ten laatste nog het toegezegde loon verliezen?

Daar gaf eensklaps de stuurman met vaste hand een wending aan het roer. Gelukkig luisterde het schip, al spatte het schuim er tegen op, en al sloeg een stortzee er overheen, die een matroos omverwierp. De zeilen fladderden een oogenblik, toen vatten zij weder wind: het tuig kraakte als zou het aan flarden springen, en met een snelheid als van een kogel schoot het vaartuig door de wateren. Zij waren vlak bij Long-Island. De stuurman, die eindelijk een licht had gezien, hield er nu recht op aan. Weldra lieten ze het anker vallen. Een uur later reeds waren met behulp van aan den oever wachtende mannen alle goederen gelost, en zochten de vermoeide, doornatte schepelingen een herberg op.

Hoe vermoeiend de nacht ook was geweest, toch stond Cornelius reeds tegen negen uur in den morgen weder gereed tot overvoeren, en trouw bleef zijn stuurman hem bij. Het overig scheepsvolk was zelfs voor geen dollars te bewegen geweest tot opstaan. »Na werken volgt rust,» zeiden ze, »we moeten eerst uitslapen.» Gelukkig had de storm uitgewoed, en liet zich het schip door een paar man beheeren.

Aan de kade wachtte hem reeds de onbekende.

»Allen veilig overgekomen?» vroeg hij.

»Zooals ik zei,» antwoordde de kapitein, »maar 't heeft moeite gekost.»

»Kom meê,» sprak de vreemde, terwijl hij den jonkman met bewondering aanzag: »ik moet u spreken.»

Cornelius liet den stuurman de zorg voor het schip, te meer wijl 't weder nu schoon werd en er wel tijdelijk een paar losse mannen te krijgen waren, en volgde den vreemdeling. Voor een prachtig huis hielden ze stil en traden binnen.

»Kent ge mij, jonkman?» vroeg de vreemdeling, nadat beide in een kamer, prachtiger dan de schipper er nog ooit een had betreden, plaats hadden genomen.

»Ik herinner mij niet u ooit gezien te hebben,» was 't antwoord.

»Welnu, ik heet Gibbons en ben koopman. Ik heb heden nacht gezien, dat ge een wakker man zijt. Wij zullen eerst afrekenen. Hier zijn de 50 dollars, en nog tien er bij voor uw scheepsvolk. Maar nu nog wat. Hebt ge ook iets dat u bepaald bindt aan het dagwerk, dat ge nu uitoefent?»

»Neen.»

»Welnu, dan stel ik u iets voor. Ik zoek een kapitein voor een mijner schepen; want ik heb er verscheidene. Een wakker man als gij kan mij dienen. Maar hebt ge

lust het te ondernemen? Want ge moet weten, 't is zulk een nieuw vaartuig, een stoomschip."

Cornelius had moeite zijne ontroering te verbergen, doch hij was reeds — hoe jong ook — te ervaren om te laten merken wat in hem omging en antwoordde bedaard:

»Ik vertrouw ook met een stoomschip mijn goeden naam als schipper te bewaren, mijnheer; zoo gij 't wilt beproeven, s'n ik toe."

En reeds eenige weken later had Cornelius den wensch zijns harten verkregen. Hij was gebieder op een stoomschip! Hoe stond vader verbaasd. Bovendien bezat hij reeds negenduizend dollars, met de veerboot verdiend, die hem tevens bij 't overdoen aan James een aardig sommetje had opgebracht. Hoe zou hij als kapitein van een stoomvaartuig zijn bezittingen vermeerderen! Helaas! verder gingen wellicht toen zijn gedachten en wenschen niet. Werken voor de spijze die vergaat, verder komen, dat was voor een goed deel waarnaar Cornelius streefde. Dat deed hem »oppassend man" zijn, zooals men het noemt, als iemand past op zijn zaken, wat zoo vaak zeggen wil: als hij poogt zoo spoedig mogelijk rijk te worden. Terecht waarschuwt de Schrift er zoo nadrukkelijk tegen. Hoe vreemd het klinke, wie geld *wil* verkrijgen kan dat ook, ook al blijft hij eerlijk. Maar een andere vraag is 't, of hij dan niet vaak tevens de geheele wereld willende gewinnen, schade, eeuwige schadē lijdt aan zijn ziel. En toch, al bezit een mensch Salomo's schatten, wat zal hij geven tot lossing van zijn ziel?

III.

Levendig, ja woelig was het tooneel, dat men aanschouwde te midden der eeuwenoude, reusachtige boomen van een woud in Midden-Amerika, waar een geheele volkplanting of een reisgezelschap van eenige honderden zijn tenten scheen te hebben opgeslagen. Overal kwamen bij 't dagen van den morgen donkerkleurige inlanders te voorschijn, en begonnen de muilezels te beladen, de paarden te zadelen, water te halen of de spijs te koken, welke tot ontbijt dienen zou. Enkele blanken, die door den invloed der keerkringszon nog nauwelijks als zoodanig waren te herkennen, liepen welgewapend her- en derwaarts, regelden alles en bewaarden de orde.

In een der tenten, op welke de vlag met de sterren en strepen, de banier der Vereenigde Staten, woei, zaten een viertal heeren in luchtige kleeding bijeen, terwijl verschillende reisbenoodigdheden om hen heen verspreid lagen. Blijkbaar wilden zij den tocht aanvaarden vóór de dag heet werd, heet gelijk hij het zijn kan te midden der wouden van een land in de verzengde luchtstreek.

Op het oogenblik zijn zij in een ernstig gesprek gewikkeld, en in hem, die het woord heeft en blijkbaar spreekt als de meerdere, herkennen we — Cornelius, den gewezen veerschipper.

»Ik blijf er bij, mijn heeren,» zoo hooren we hem zeggen, »ook na al wat door u is aangevoerd, dat we moeten pogen deze zaak door te zetten. New-York en San-Francisco moeten door een handelsweg verbonden worden, en de eenig mogelijke is die over Panama. Vandaar dat we een spoorweg moeten hebben, die te allen tijde wat van de eene zijde wordt aangevoerd naar de andere zijde van de landengte brengen kan. Het zal een prachtige on-

derneming zijn, geloof mij en mijne ervaring: ik ben niet van gisteren."

»Gij kunt juist zien," antwoordt een der heeren, »maar gelijk ik straks zeide, ik zie bijna geen mogelijkheid, dat de zaak tot stand komt. Gij hebt volkomen gelijk, alleen dat nietig eindje spoorweg geeft moeite; de zeereis betekent niets. Maar met dat al is de groote vraag of die kleinigheid ons niet schatten, gezondheid, ja misschien 't leven zal kosten."

»Gij gaat wat ver," sprak een ander, »toch moeten we rijk overleggen of we het nog lang kunnen volhouden. Ons volk lijdt aan allerlei ziekten; van de blanke opzieners zijn er reeds vier gestorven. Wij zelf zijn, geloof ik, geen van allen zonder koorts. Wat moet daarvan worden? De grond, de lucht, de menschen, alles spant hier tegen ons samen."

»Mijn heeren," hernam Cornelius, »'t is niet de eerste maal in mijn leven, dat ik voor de keus ben geplaatst: *to do or die* — overwinnen of sterven. Toch heb ik nooit geaarzeld en zal 't ook, met Gods hulp, thans niet doen. »Vooruit!" was en is nog mijn leus. Men denkt wel eens, dat het mij enkel om geld te doen is, doch zoo is het niet. Ik heb hooger gedachten. Ik wil voor Amerika den roem veroveren, den weg gewezen te hebben om twee zeeën en twee landen rechtstreeks met elkaar te verbinden. Ons land zal trotsch op mij zijn. Wilt gij terugtreden, dan ga ik alleen."

Met vuur en gloed had Cornelius gesproken, en dat hij indruk had gemaakt bewees de eenstemmige uitroep zijner reisgenooten: »Dat nooit! We gaan met u!" Een uur later was de geheele karavaan op weg.

Met welk doel zij de wildernis introk, heeft de lezer wellicht reeds geraden. Onze Cornelius was de ziel van heel de onderneming. Na lange jaren in den dienst van

Gibbons te zijn geweest, had hij een vermogen verworven, dat hem in staat stelde zelfstandig op te treden. Zijn oude liefde voor stoomschepen was niet bekoeld; integendeel het eene voor, het andere na liet hij zelf bouwen. Elke nieuwe uitvinding op dit gebied paste hij toe ten einde het doel te bereiken: de snelst mogelijke vaart met de minst mogelijke kosten.

Doch het werd noodig voor zulk een stoomvloot als hij bezat ook de vereischte vrachtvaart te scheppen. Vandaar dat bij Cornelius het plan rijpte, 't welk we hem boven hoorden meêdeelen. Daarbij hing echter, gelijk een blik op de kaart toont, alles af van den spoorweg, die, de landengte van Panama tusschen Colon en Aspinwall doorsnijnd, den Atlantischen met den Stillen Oceaan zou verbinden. Men weet, hoe thans denkelijk het plan tot uitvoering zal komen van een grootscher werk, dat practischer nog dan de spoorweg dezen grootendeels onnoodig zal maken: het graven van 't Panama-kanaal, waarvoor de ontwerper van dat van Suez — De Lesseps — nog op zoo hoog en leeftijd alles inspant.

Het leggen van den spoorweg eischte een voorafgaand, nauwkeurig onderzoek ter plaatse zelf, in een streek waarvan we al de ellenden reeds hoorden opsommen. Cornelius had de leiding van het onderzoek op zich genomen. De ontzaglijke bezwaren hadden hem niet afgeschrikt, en we hoorden hoe hij ook de versaagden wist te bemoedigen, toen het zwaarste van den tocht nog eerst begon.

In een drukkende hitte, die mensch en beest het voortgaan bijna ondoenlijk maakte, had men een afstand van ongeveer vier uur afgelegd, toen zich onverwacht een hinderpaal opdeed, die onoverkomelijk scheen. In een diepe kloof, door de laatste zware regens bijna geheel gevuld, vloede thans een snelstroomende beek, en 't was een

raadsel hoe men daarover komen zou. De eerste gedachte was er omheen te trekken. Doch men had met de uiterste inspanning, met behulp van bijl en zaag en houweel, zich tot hiertoe een weg door de wouden gebaad, en nu zijwaarts af te slaan om een pad uit te houwen misschien tienmaal langer — 't was onmogelijk!

Doch Cornelius was de man niet om zich te laten afschrikken. Wat hij wilde zette hij door. Nog stond de geheele menigte besluiteloos voor den stroom, toen plotse-ling de aanvoerder zich te paard door de menigte een weg baande, en terwijl hij de vlag boven zijn hoofd zwaaide, onversaagd in den vloed sprong met den uitroep: »Volgt mij!»

Een kreet van verbazing ging op. Het scherpziend oog van den leider had een doorwaadbare plek ontdekt. Niemand dan hij had het bespeurd, doch moedbetoon is aanstekelijk. Een oogenblik later geraakte heel 't reisgezelschap in beweging, en weldra drongen muilieren en paarden in den stroom, en hielden er stand, zoodat zij een soort van dam vormden, waarachter men veilig overtrok. Toen volgden de lastdieren, en allen, menschen en beesten, geraakten behouden aan den overkant.

»'t Was een vermetel stuk,» sprak een der heeren, toen zij daar op een hoogte stonden, en zagen hoe de trein weer gevormd werd. »Dacht ge niet aan vrouw en kinderen, gij, de vader van zulk een groot gezin.»

»Ik dacht aan alles,» was Cornelius' antwoord, »maar allereerst aan wat hier te doen stond. Mijn Hollandsche voorvaderen spraken altijd: recht door zee! Dat doe ik eveneens.»

Twee dagen gingen voorbij, tot men eindelijk aan de plek kwam die tot rustplaats was uitgekozen, en waar men de noodige opnemingen moest doen. De nacht was nabij; alles ging ter rust. Doch wie in de tent van Cor-

nelius had kunnen zien, zou bemerkt hebben dat hij waakte. Het geweer omgehangen, een paar pistolen in den gordel, trad hij toen het tien uur was geworden naar buiten, door twee mannen vergezeld, welgewapend als hij. Bijna onhoorbaar gingen zij tusschen de tenten door en op een flinkerend schijnsel in de verte af. Alles om hen heen lag in diepe rust.

Een kwartier later waren zij aangekomen bij een hoogopvlammend wachtvuur, waarnaast een man stond met een buks gewapend. Die voorzorg was noodig, want het wild gedierte, vooral tijgers en luipaarden, door het ongewoon bezoek van reizigers verrast en door begeerte naar levensden roof gelokt, zwierf huilend om de legerplaats.

Van het eene wachtvuur en den eenen wachtpost tot den volgenden zette Cornelius, die niets aan anderen wilde overlaten, zijn weg voort, telkens uitziende, gelijk de twee scherpschutters, die hem vergezelden, eveneens deden. Plotseling weerklonk een knal: een schildwacht was in gevaar!

Oogenblikkelijk snelden Cornelius en zijn makkers naar de plek, vanwaar het noodshot gehoord was. Reeds kwam hun een inboorling verschrikt te gemoet loopen met den uitroep: »Tijgers! Tijgers!»

»Waarom hebt ge het wachtvuur uit laten gaan?» sprak Cornelius bestraffend. »Hier, mannen, ziet voor u!»

Verscheidene paren gloeiende oogen schitterden hun in de duisternis toe. 't Was een hachelijk oogenblik, doch de aanvoerder behield zijn koelbloedigheid. Hij greep zijn kruithoorn, schudde een weinig kruit op het dorre gras, en wierp er een brandende lucifer op. Voor een oogenblik flikkerde een vlam hoog op, en gaf gelegenheid te zien, waar zich de stapel hout van het uitgegane wachtvuur bevond. De tijgers stieten verschrikt een woest gehuil uit, terwijl de mannen zich haastten nog meer gras in brand

te steken. Nu naderden zij het wachtvuur, en waren gereed het weer te doen opflikkeren, toen een rauwe kreet weerklonk uit het kamp. Verschrikt zagen zij om. Men hoorde een scherpen gil, en alle drie ijlden voort om hulp te bieden, wjl tegelijkertijd menschen en beesten in beweging raakten, en er een oogenblik een ontzettend leven ontstond.

»Stil,” sprak een der scherpschutters, »achter mij!”

Nauwelijks hadden de twee achter hem post gevat of er klonk een schot; men hoorde iets vallen.

Van verschillende kanten kwamen nu lieden met fakkels aanloopen. Men vond een der ezeldrijvers zwaar gewond liggen. Een tijger was binnen de legerplaats gedrongen, en had hem in den slaap gegrepen. Gelukkig dat het welgerichte schot het ondiër recht door den kop was gegaan, en het doodelijk had getroffen. De gewonde werd weggevoerd, en Cornelius zette zijn nachtelijken tocht voort. Zoolang de reis duurde hield hij dat vol; overdag sliep hij eenige uren; de nachtwacht vertrouwde hij niemand toe dan zichzelf.

Met ijzeren wil en onwrikbare volharding bleef Cornelius den tocht leiden. Of de wilden uit de bosschen dan wel het woudgedierte het reisgezelschap bedreigden, hij zette desniettemin door. Paden werden gebaad, geen water, geen hoogte hield de karavaan tegen, totdat hij ten slotte zeggen kon: het doel is bereikt; de weg die twee zeeën elkander nader brengen, hen verbinden zal, is aangewezen. Nu aan het werk!

Niet lang daarna werd te New-York een groote vergadering gehouden. De aanzienlijke kooplui der stad en tal van handelaars en geldmannen uit alle deelen des lands waren er tegenwoordig. Op eene verhevenheid naast den voorzitter, zat Cornelius. Blijkbaar waren op hem aller bliken gericht. En terecht — want hij was het, die on-

middelrijk na zijn terugkomst, zonder langer verwijl dan maar eenigszins noodig was, een maatschappij had gesticht om met en door haar zijn plan van handelsverkeer en goederenvervoer tusschen de oost- en de westkust mogelijk te maken. Zoo groot was het vertrouwen, door hem reeds in heel de Amerikaansche handels- en geldwereld gewonnen, dat hij zonder moeite het doel verwezenlijkt zag, tot welks voorbereiding hij zoovele gevaren getrotseerd, zijn leven gewaagd had.

De voorzitter rees op, en hield een lange rede. Hij herinnerde, hoe het voornemen tot stichting van een maatschappij als deze van den heer Cornelius was uitgegaan, die niet geschroomd had lijf en leven op het spel te zetten om het pad voor de nieuwe handelsbeweging te vinden. Dat was hem gelukt. Thans droeg de wakkere leider, zoo vervolgde de voorzitter, al zijn rechten over op de nieuwe maatschappij. »Diensvolgens,» zoo besloot de spreker, »stel ik, als voorzitter dezer vergadering, u mijn heeren voor, dat wij hem benoemen tot eersten bestuurder, tot voorzitter dezer onze vereeniging.»

't Was als zou er geen einde komen aan de toejuiching, waarmee deze voorslag werd ontvangen; voorwaar, stemming was hier, en terecht, onnoodig. Trillend van aandoening rees Cornelius op; hij kon slechts door teekenen zijn dank uiten. Wat gedachten gingen er niet door de ziel van den man, den vroegeren veerschipper, die met weinig kennis, weinig genoten onderwijs, nog minder geld, toch zijn weg gebaad had door het leven, gelijk nog pas door de wildernissen van Panama, een *self-made* ¹⁾ man, type van den Yankee, den echten Oosterschen Amerikaan.

Daar is een kunsteloos doch schoon lied, — ten minste ik voor mij vind het schoon — dat ik honderdmaal ook

1) Die wat hij is niet dankt aan anderen.

door kinderen heb hooren aanheffen, doch nooit zonder dat me een huivering door de ziel voer. Daarin nu luidt het onder meer :

»Rijkdom en macht, zoo niet God u die gaf,
»Ketenen zijn ze.”

Of nu Cornelius zijn rijkdom en macht tot ketenen werden, weten we niet. Doch eer we hem benijden, is 't goed op het gevaar te letten, dat in alle grootheid van deze wereld ligt, zoo niet de vreeze Gods het hart leidt, en Hij ootmoedig in alles gekend en erkend wordt. Een gelukkig man kon de wereld Cornelius heeten, en met reden bewonderden allen zijn ijver, zijn wilskracht, zijn volharding. Doch waarachtig gelukkig te zijn, daartoe behoort meer.

Niet lang daarna echter gevoelde ook hij, de onvermoeide, dat eenige rust hem noodig was, zou hij kracht tot het volbrengen zijner plannen behouden. Een Europeaan zou allicht een stil landgoed hebben uitgezocht om daar kalm en vredig levend weer nieuwe krachten op te doen. Niet alzoo Cornelius. Geheel overeenkomstig zijn aard was zelfs zijn genot in zekeren zin weder inspanning. Met een der vele schepen die hem, den man die Amerika's stoomvaart tot bloei had gebracht, toebehoorden, ondernam hij een plezierreisje naar Europa. En de ontvangst, die hem in alle havens welke hij aandeed te beurt viel, bewees, hoe zijn naam ver buiten zijn vaderland bekend, zijn roem hem overal voorgegaan was.

Voorwaar hij had het ver gebracht !

IV.

De herfst van het jaar 1839 was aangebroken. In de huiskamer van een der aanzienlijke koopmanshuizen te New-York, welke we thans binnentreden, vinden we onzen ouden bekende Cornelius weder. In diepe gedachten zit hij in zijn leunstoel neder. Vlak naast hem zit een jonkman, die er bleek en tenger uitziet. Dat is zijn oudste zoon William. Twee andere jongelieden, wier gelaat onmiskenbaar aantoont, dat zij mede tot het gezin behooren, zitten tegenover hem, bezig met schrijven. De moeder, een vrouw met zachte, innemende trekken is bezig met een paar jongere meisjes en jongens. Want Cornelius heeft met zijn rijkdom ook zijn gezin zien aangroeien, dat ten slotte zelfs uit vijftien personen bestond.

»Lieve man,» zoo hooren we moeder zeggen, »laat nu voor heden eens uw gedachten en uw zaken rusten. 't Gebeurt zoo zelden, dat we u eens een avondje geheel voor ons hebben, en ge weet hoeveel genoeg en ge er ons meê doet.»

»Beste vrouw,» antwoordt Cornelius, met een veelbetekenend glimlachje, »men kan wel zien, dat ge niet weet wat zaken zijn. 't Is juist omdat ik met u en William 't een en ander te bespreken heb, dat ik den avond geheel heb vrijgemaakt. Maar ge moest eerst de kleinen uit de kamer laten gaan. »Kleine potjes hebben ooren,» zeiden onze Hollandsche vaderen. De grooten kunnen wel blijven.»

Een kwartier later waren allen weer bijeen — want vaders woord was in dit huis wet, strenge wet — nieuwsgierig wachtende wat volgen zou.

»William,» zoo begon de vader, zich tot zijn oudsten zoon wendende, »het schijnt met u in den handel niet te vloten. Ik dacht dat ge bij onzen neef recht op uw plaats

zoudt zijn, maar het gaat niet. Hij zendt brieven vol klachten over u."

»Maar William is ook een zwakke jongen, zoals ge weet," bracht moeder verschoonend in, »'t is juist om zijn gezondheid, dat we hem niet in zulk een drukken werkring geplaatst hebben als op uw kantoren."

»Reden te meer om daar dan ten minste zijn best te doen," antwoordde de vader ernstig. »Zeg toch zelf eens, William, wat kan neef te klagen hebben?"

»Och vader," sprak de zoon, met een vrij onverschillig gelaat, als een die van zijn zaak zeker is, »in mijn plaats zou ieder zoo doen."

»Ei, wat bedoelt ge?"

»Wel, hij betaalt slecht, en neef of geen neef, ik werk niet voor niemendal."

»Dat 's goed gesproken," hernam de vader, »hoeveel verdient ge?"

»Honderd dollars; ik zeg dat is geen loon."

»Gij zijt verontschuldigd, William," sprak de vader, terwijl hij zijn zoon vertrouwelijk op den rug klopte; »'t zou dwaas zijn daarvoor hard te werken. Weet ge wat, ge moet op een kantoor. Dat geeft meer met minder moeite."

»Ja maar, vader," hernam William juist niet vriendelijk, »ben ik daar bekwaam voor? Wat heb ik eigenlijk geleerd? Net twee jaar ben ik op school geweest. En dan nu op eens op een kantoor."

»Kom kom, jongen, dwaasheid! wat heb ik zelf geleerd? Al die boekenwijsheid brengt er u toch niet. Ik ben met geen cent begonnen, en kan thans tegen den besten op, Gij moet dan maar eens door een zuren appel heen bijten. dat heb ik ook gedaan."

»Maar denk toch aan zijn gezondheid, lieve Cornelius", zoo pleitte moeder; »we hebben hem juist voor dat gejaagde leven, altijd binnenshuis, willen bewaren, en nu . . ."

»Nu zou hij armoë lijden,» vulde vader aan, »en dat moet wie mijn zoon heet niet; verstaat dit allen goed, jongens! Ik heb mijn plan al klaar. Met den 1sten October gaat William op 't kantoor van Drew, Robinson en Co., een prachtige bankierszaak. Hij kon slechter af wezen, dunkt me, en menigeen zou hem benijden. Over een jaar of wat kan hij in die zaak zitten, als hij zijn verstand gebruikt. Zijns vaders naam zal hem goed doen.»

Daarmee was alle tegenspraak uit, want moeder en kinderen wisten zeer goed, dat vader de man niet was om terug te trekken. We zagen trouwens, dat hij reeds als knaap dienzelfden karaktertrek bezat.

Den 1sten October ging William in zijn nieuwe betrekking, en het duurde niet lang of hij had het er vrij wat meer naar zijn zin dan bij neef. De patroons bemerkten weldra, dat in den bleeken, zwakken jongeling een echte geldman zat, die met kalm, welberekend overleg alles aanvatte en volbracht. IJverig was hij gelijk zijn vader, die met innig genoegen zag, hoe zijn zoon steeds vooruitging, en tweemaal meer verdiende dan vroeger. Weldra was William de eerste onder al de bedienden, en ten slotte boden de patroons hem aan deelhebber in de zaak te worden, een voorstel waarbij zeker het groot vermogen zijns vaders ook eenig gewicht in de schaal lei.

Dat William naar zulk een voorslag ooren had is natuurlijk. Kort geleden was hij gehuwd, en wel, tot verbazing van velen, met de dochter van een onbemiddelden predikant. William had wijselijk bij zijn huwelijk niet gevraagd: hoeveel bezit mijn vrouw? — maar wat is zij? En daarvan heeft hij heel zijn leven geen spijt gehad, want zijn huwelijk was zeer gelukkig. Of hij er evenwel ook bij bedacht dat een goede vrouw van den Heere komt, hebben wij wel reden te betwijfelen. Wat vader betreft, hij had tegen het huwelijk, al bracht het geen geld aan, volstrekt

geen bezwaar. »Ik heb indertijd ook een vrouw getrouwd», sprak hij, »niet een som geld. Mijn zoon moet zelf door de wereld komen, en niet steunen op wat hij zonder eenige moeite krijgt.»

Men begrijpt dus, dat William alleszins genegen was het aanbod te aanvaarden, dat hem in staat zou stellen zijn huisgezin op flinken voet te onderhouden. Ongedacht echter deed zich een moeilijkheid op. Zooals we reeds zeiden, was William iemand van zwakke gezondheid. Lang had hij 't met inspanning van alle krachten volgehouden, doch thans, nu hij er de vruchten van zou plukken, bleek het, dat de schoone toekomst voor hem niet was weggelegd. De geneesheeren verklaarden ronduit, dat zijn gestel niet langer het kantoorleven gedoogde, en dat hij de lucht moest genieten. En William gevoelde zelf het best, dat zij juist zagen.

Dat de jonge echtgenoot niet vroolijk was toen hij zijn echtgenote de treurige tijding moest mededeelen, behoeft nauw gezegd. Wat zou hij aanvangen? Een oogenblik werd hij er mistroostig onder, en zeker was dat te ontschuldigen. Doch zijn vrouw sprak hem moed in, en 't bleek weldra, dat zij 't niet ten onrechte had gedaan. Niet lang daarna toch ontving William een brief van zijn vader. »Ik begrijp, dat ge in ongelegenheid zijt,» schreef deze, »en ook dat het uw schuld niet is. Mijn kinderen moeten zelf zien dat zij hun weg vinden, doch in een geval als dit moet ik helpen. Op Staten-eiland, waar ik met uw grootvader indertijd zoo dikwijls ben heen gevaren, heb ik 75 acres onbebouwd land voor u gekocht; dat kan, als ge u op het werk toelegt, een flinke boerderij worden, en gij hebt dan zooveel frissche lucht als gij behoeft. Een mensch moet alles kunnen, en hoe groot de verandering zijn mag, ik hoop dat ge als landbouwer 't even goed zult maken als op het kantoor.»

Een paar weken later reeds hadden de jonge echtgenoo-

ten zich op Staten-eiland gevestigd, en begon William zijn geheel nieuwe loopbaan. Weldra bleek het, hoe ook hem eenzelfde geest als zijn vader bezielde. Hoe groot de afstand tusschen de kantoorlessenaar en den ploeg zijn mocht, hij legde hem in ongelooflijk korten tijd af. Denzelfden ijver als waarmede hij zich in de bankierszaak zoo snel had bekwaamd, bezielde hem in zijn nieuwe betrekking. De vijf-en-zeventig acres waren binnen weinig tijds ontgonnen, en van den grond werd op de voordeeligste wijs partij getrokken. Van al wat nieuw en tegelijk beter dan het oude was, maakte William met ijver gebruik, en zoo was hij na een paar jaar met hart en ziel een boer of *farmer* geworden. Natuurlijk had dat inspanning gekost, had men zuinig moeten leven, en was er toch niets overgeschoten. Doch William wist, dat dit niet anders kon, en zag al vast weer uit naar een gelegenheid om zijn boerderij te vergrooten, wat bepaald noodig bleek.

De groote vraag was echter, hoe daartoe te komen. Zelf bezat William geen geld en zijn vader, die steeds zijn huisgezin zag vermeerderen, was geen man, »die zich uitkleedde vóór hij naar bed ging,» en wilde dat zijn kinderen in de wereld groot zouden worden op de wijze, die hij zelf had moeten volgen. Toch wist William geen anderen raad, dan na alles op 't nauwkeurigst berekend te hebben, den ouden heer te vragen hem een *f* 12000 à *f* 15000 te leenen, om daarvoor het benodigde land aan te koopen.

Het antwoord, dat niet lang uitbleef, luidde gelijk te vreezen was geweest. »Ik heb u eenmaal aan 75 acres land geholpen,» schreef vader Cornelius, »en dat is, dunkt mij, al mooi. Uwe broeders en zusters hebben niets ontvangen. Doch nu weer eenige duizenden ter leen te geven — wie weet voor hoe lang, indien gij ze ooit weerom kunt geven — dat doe ik niet. Steek de handen uit de mouw; dat is beter dan leenen.»

Of nu William al trachtte te betoogen dat hij, juist wjl hij niet stil had gezeten en zijn werk wou uitbreiden, dat geld noodig had, vader bleef onverbiddelijk. Blijkbaar stelde hij in zijn zoon weinig vertrouwen; niet wat zijn eerlijkheid maar wat zijn betoon van kracht en doorzettendheid betrof. De jongen steunt te veel op mij, dacht hij, en dat zal ik hem voorgoed afleeren.

Doch indien William één ding van zijn vader had geërfd en in één zaak aan zijn Nederlandsche afkomst trouw bleef, dan was 't wel juist in taaie volharding, wanneer 't een gemaakt plan gold. Wilde de een niet helpen, dan de ander, en hij besloot dus een hypotheek op zijn land te nemen van gelijk bedrag als hij ter leen had gevraagd. 't Kostte hem weinig moeite het geld te krijgen.

Maar nog geen twee dagen had onze vriend het geld in huis, toen plotseling op zekeren morgen vader voor zijn ooggen stond. Reeds de blik van den ouden Cornelius voorspelde weinig goeds. Met moeite overreedde zijn minzame schoondochter hem plaats te nemen, terwijl zij haar echtgenoot ging roepen.

»Wat hoor ik?» begon de vader op barschen toon, »hebt gij hypotheek op uw boerderij genomen?»

»Ja vader.»

»Maar wat is dat voor dwaasheid? Denkt gij dan dat ik u vijf-en-zeventig acres goed land geschonken heb, opdat ge u daarvoor in schuld zoudt steken, en een ander met de winst kan gaan strijken?»

»Ik had het geld bepaald noodig,» antwoordde William bedaard, »en daar ik het zelf niet bezit en gij 't mij niet wildet leenen, moest ik wel zoo doen. Hoe zal ik anders mijn boerderij ooit maken wat ze wezen moet? Buitendien, ik betaal over een vasten tijd weer alles af.»

»Daar weet gij niets van,» sprak de vader, die steeds driftiger werd, oprijzende. »Gij hebt een dommen streek

begaan, die u en uw geheele familie tot schande strekt; ge zijt geen knip voor den neus waard en zult het nooit wezen."

»De tijd zal het wel anders bewijzen, hoop ik," was Williams antwoord, terwijl zijn vader, zonder man of vrouw te groeten, haastig vertrok.

»Hadden we 't maar nooit gedaan," sprak de jonge huisvrouw met tranen in de oogen; »gij zult zien, wij hebben 't voorgoed bij ieder bedorven."

»'t Kan wel zijn," antwoordde haar echtgenoot beslist. »Ik kon niet anders doen. Vader moet reden verstaan en begrijpen, dat ik van mijn boerderij meer weet dan hij."

»Toch had ik liever gehad dat het niet gebeurd was, dan dat vader voorgoed op ons boos blijft," hernam de huisvrouw.

V.

Indien de huisvrouw op datzelfde oogenblik in het hart van den ouden heer had kunnen lezen, hoe ras zou haar bezorgdheid zijn geweken! Driftig had Cornelius het huis van zijn zoon verlaten, maar terwijl hij den hem uit zijn jeugd zoo wel bekenden overtocht naar New-York deed, kwam hij allengs tot bedaren, en verzonk in diep nadenken. Tot nog toe had hij William voor een wat zwak man, naar lichaam en geest beide gehouden — 't eerste niet ten onrechte voorzeker — ; hem beschouwd als iemand, die meer dan de andere kinderen leiding en steun behoefde, maar daarvoor ook met vreugd zijn eigen zin zou opofferen; een man die altijd den tweeden of den derden rang zou vervullen, en volstrekt niet deugde om aan het hoofd te staan, waar dan ook. Daarin nu, moest Cornelius erkennen, had hij zich vergist; dat was dezen morgen ge-

bleken. »Mijn jongen is even kalm en vasthoudend als ik op zijn jaren, misschien nog wel meer,» sprak de vader bij zichzelf. »Hij weet wat hij wil en is van zijn plan niet af te brengen, al mist hij er ook mijn gunst om. Daar zit meer in hem dan ik ooit gedacht heb.»

Met zulke overleggingen vervuld, die hem eigenlijk meer genoegden deden dan hij zichzelf wilde bekennen, kwam Cornelius tehuis. Van wat er voorgevallen was vernam niemand iets. De vader was alleen buitengewoon stil, en ging tijdig ter ruste. Den volgenden morgen vroeg reeds ging hij naar zijn kamer, en dacht nog een oogenblik ernstig na. Hij kon zich niet ontveinzen, dat het zijn trots streelde te zien, hoe zijn zoon den ouden familietrek weer toonde, en dat hij hem zeer ten onrechte een schande voor zijn verwanten had genoemd. Toen zette hij zich neer om een wissel te schrijven en een paar regels er bij. Een en ander werd onmiddellijk verzonden.

Twee uur later wist William, die van verbazing zijn oogen haast niet gelooven kon, dat zijn vader hem f 15000 schonk, met het strikt bevel erbij onmiddellijk zijn schuld af te doen. Nog denzelfden avond was dat geschied, en daarmee tot vreugd van beide partijen en niet minder der wederzijdsche huisvrouwen de vrede geteekend en voorgoed.

Vijf jaren later ontving William eens op zijn geboortedag zijn ouders, broeders en zusters in de nieuwe en fraaie woning, welke hij naast zijn boerderij — die thans wel in grootte een heerlijkheid geleek — op Staten-eiland had laten bouwen. Zijn gezin was in dien tijd reeds van twee tot zes personen aangegroeid. Een honderdtal menschen had hij in dienst, en alles getuigde van toenemende welvaart.

»Wel William,» vroeg de vader, na met innig welgevallen alles bezichtigd te hebben, »hoe staat het nu met uw boerderij? Zij schijnt met het jaar te groeien.»

»Ik bezit thans *drie-honderd-vijftig acres*», was 't antwoord.

»Uitnemend! maar wat brengt het op?»

»Twaalf-duizend dollars ¹⁾ zuivere winst per jaar.»

Cornelius sprong op van zijn stoel. »William,» zoo riep hij uit, terwijl de broeders en zusters verbaasd toezagen, »gij hebt mijn verwachting overtroffen! Voortaan zullen wij tezamen zaken doen!»

Zoo was dan nu Cornelius niet alleen een vermogend man geworden, maar kon hij er voortaan op rekenen in zijn zoon William een bruikbaren en krachtigen steun te vinden bij zijn groote plannen. 't Prikkelde zijn nimmer rustende geest slechts tot nieuwe werkzaamheden. Van kalmpjes »zijn renten te gaan leven», gelijk zoovelen in zijn plaats zouden gedaan hebben, kwam zelfs het denkbeeld niet bij hem op.

Zijn eerste gedachte was de uitbreiding der scheepvaart, die hij reeds tot zulk een hoogte had gebracht. Hij had nu het oosten van Amerika met het westen van dat werelddeel door een grooten handelsweg ter zee verbonden, doch nu moest ook met Europa een blijvende gemeenschap geopend worden, en wel uitgaande van Amerika zelf.

Het voornemen en de uitvoering lagen bij Cornelius, als het eenigszins mogelijk was, steeds dicht bij elkander. 't Duurde dan ook niet lang, of te New-York werd een wekelijksche scheepsgelegenheid naar Liverpool geopend. Dat gaf den stoot tot de groote scheepvaartbeweging, die sinds tusschen de Oude en de Nieuwe wereld is ontstaan. Het eerste stoomschip, dat in 1819 de reis van Amerika naar Europa had gewaagd, behoefde voor dien tocht zes en twintig dagen; tegenwoordig volbrengt men hem vaak in *negen!*

1) 30000 gulden.

Er bestaat echter een oude Latijnsche spreuk die luidt: *In prosperis de adversis cogita*, en Cornelius, al kende hij geen Latijn en wellicht evenmin de Nederlandsche overzetting: »'t Kan verkeeren,” zou er de waarheid van onder vinden.

Reeds behoorde hij tot de grootste reeders van zijn vaderland, reeds had hij meer dan honderd schepen laten bouwen, toen plotseling een storm opstak, al was 't niet uit zee maar uit het kapitoel te Washington, die dreigde de vrucht van al het onvermoeid en volhardend streven te vernietigen.

De Vereenigde Staten deden in dien tijd juist de eerste schreden tot de reusachtige ontwikkeling, welke zij in onze dagen hebben verkregen. In de streken over de Mississippi hadden zich de eerste volkplanters gevestigd, terwijl reeds de voortrekkers en baanbrekers den weg bereidden voor de ontginning van het verre Westen. De nijverheid was natuurlijk bij zulke toestanden in vele streken nog in haar kindsheid: 't ontbrak aan fabrieken en vooral aan de noodige en de bekwame handen. Kleederen, huisraad, werktuigen moesten hoofdzakelijk door het buitenland worden geleverd. De regeering begreep, dat, ging dit zoo voort, de Amerikaansche nijverheid zich nooit ontwikkelen, het land steeds van Europa afhankelijk wezen zou. Om dit nu te voorkomen zag zij om naar een geneesmiddel, dat door velen erger dan de kwaal geacht en zeer zeker nergens op den duur aan te raden is. Men stelde namelijk zeer hooge inkomende, zoogenaamde »beschermende” rechten in voor al wat uit den vreemde kwam. Zodoende werden de buitenlandsche goederen duurder dan zij waren, minstens even duur als de Amerikaansche van dezelfde soort, en daar de laatste niet met kosten van vracht enz. bezwaard waren, werden zij weldra de goedkoopste. Zodoende kon Europa alras gerust zijn goederen thuis houden; zij vonden in de

Vereenigde Staten geen koopers meer. Tevens was men daar nu wel gedwongen zichzelf te helpen, en de binnenlandsche nijverheid ontwikkelde zich sedert met zulk een kracht, dat thans reeds, om maar iets te noemen, de Amerikaansche orgels en nurwerken de vanouds beroemde Fransche, Zwitsersche en Duitsche dreigen te verdringen, allereerst in Europa zelf.

't Is natuurlijk hier de plaats niet om op al de groote nadeelen te wijzen, die het *langdurig vasthouden* aan dit stelsel voor Amerika heeft gehad. Men denkt er trouwens thans sterk over 't af te schaffen. We kunnen hier volstaan met te zeggen, dat deze »bescherming" den volslagen ondergang bewerkte der groote Amerikaansche handelsvloot. Immers, wie zou schepen naar vreemde havens zenden, nu het land met een zilveren muur tegen het binnenkomen van uitlandsch goed was afgesloten? Zoo werd dan het eene schip na het andere verkocht of gesloopt, en zoo zag ook Cornelius den dag naderen, waarop zijn laatste boot, nu nutten baatloos geworden, in de haven zou liggen te vergaan.

't Was zeker een slag zoo hard als ooit een groot reeder en koopman, een echt en degelijk man van zaken, treffen kon. Doch we weten reeds, dat Cornelius de man niet was om spoedig den moed verloren te geven. Gelukte hem het een niet, dan was immers 't andere te beproeven. Snel was zijn besluit genomen. Met de hem eigen scherpheid van geest begreep hij, dat het dwaasheid zijn zou aan een verloren zaak nog tijd, geld en kracht te verspillen. Hij deed zijn koopvaardijvloot van de hand en wel begrijpend, hoe in een land, waar het binnenlandsch verkeer en vervoer met den dag groeiden, waar handel en nijverheid binnen de zoo wijde grenzen eerst recht tot ontwikkeling zouden komen, de spoorwegen een schoone toekomst hadden, besloot hij aan deze voortaan zijn krachten te wijden, daarmee zijn geluk te beproeven.

Dat Cornelius tot zulk een stap kwam was louter uit die ondernemingszucht, welke in de Amerikaansche lucht schijnt te zitten. Een man als hij, die reeds toen verscheidene zijner landgenooten in rijkdom had overtroffen, die aan belasting alleen meer betaalde dan menig Duitsch vorstendom opbrengt, had zeker niet uit nood en behoefte zich met nieuwe, grootsche ondernemingen te vermoeien. Doch hij deed het. De reeder en commodore ¹⁾ werd spoorweg-ondernemer, en de uitkomst beschaamde hem niet.

Was ook de overgang groot, 't viel Cornelius met zijn rijkdom, zijn overal vertrouwden naam, zijn schranderen, ondernemenden en berekenenden geest niet moeielijk zich weldra een plaats in de besturen van een paar spoorwegmaatschappijen te verkrijgen, of wel door koop van aandelen geheel of gedeeltelijk eigenaar van enkele lijnen te worden.

Ook wij Nederlanders weten uit droeve ervaring, dat »Amerikaansche sporen» nu juist niet altijd begeerlijk zijn. Onder de lijnen wier geldelijke toestand veel te wenschen overliet, behoorde toen die van Staaten-eiland, waar men eigenlijk geducht meê verlegen zat. Ten laatste besloot men zich te wenden tot William, thans den grootsten grondeigenaar op het eiland, met de vraag of hij, die bij dezen spoorweg groot belang had, in 't bestuur wilde optreden. William had de belofte hem door zijn vader gedaan niet vergeten, en wendde zich tot dezen om raad. »Doe het gerust,» luidde 't antwoord, »laat het uw proefstuk zijn.» Zoo nam dan William de taak op zich, waarbij vader echter de wijsheid gebruikte zijn zoon te doen bijstaan door diens oom Jacob. 't Bleek weldra dat de lijn aan goede

1) Een eeretitel, die misschien 't best vertaald wordt door: bevelhebber van een smaldeel. De uitspraak laat zoowel *commodore* als *commodore* toe.

handen was toevertrouwd; spoedig overtroffen de inkomsten de uitgaven. Cornelius was er verrukt over. Hij had dus juist gezien, en William werd hem nu liever dan al zijn andere kinderen.

Intusschen had Cornelius niet stil gezeten. Hij was nu een der eersten geworden onder de bezitters van den New-York en Haarlem-spoorweg en den Hudson-River-spoorweg; de vereeniging der laatste met den New-York Central bracht hem ontzaglijke schatten op. Getrouw stond William hem voortaan ter zij, en zijn vader beloonde dat door hem tot onder-voorzitter van twee maatschappijen te maken. Van dien tijd af zett'en vader en zoon hun ondernemingen op groote schaal voort, trouwens met zeer groote gevolgen. Want de ontvangsten bedroegen eindelijk niet slechts duizenden maar millioenen dollars, en werden met elk jaar meer.

VI.

Wanneer de lezer, nu juist vijf en twintig jaar geleden op een zomermiddag door een der hoofdstraten van New-York had gewandeld, dan zou hij ongetwijfeld de menigte nieuwsgierigen hebben opgemerkt, die voor een aanzienlijk koopmanshuis hadden postgevat.

Rijtuigen rolden af en aan; rijk gekleede heeren en dames stegen er uit, en wipten door de vleugeldeuren naar binnen, die wijd opengaande een blik verleenden in een ruim, met groen en bloemen feestelijk gesierd voorportaal. Twee bedienden hielden de wacht aan de deur. Telkens wanneer een koets naderde, hoorde men onder het volk de vraag: »Zijn zij het?» doch lang bleef de verwachting on vervuld. Eindelijk, daar klonk het geroep: »Zij komen!» Een oogenblik later naderde in volle vaart een eenvoudig

rijtuig met twee paarden bespannen. De bedienden haastten zich het portier te openen, en een drietal heeren stapten uit, wier schitterende kleeding aanduidde, dat zij in 's lands dienst waren. We zullen met hen naar binnen gaan en zien wat daar voorvalt.

In de groote zaal des huizes vinden we onzen ouden bekende, Cornelius. Zijn haren zijn vergrijsd, zijn gelaat is door ouderdom en meer nog wellicht door de vele zorgen — al waren 't juist niet altijd geldelijke — gerimpeld. Maar overigens ziet hij er nog flink gezond en krachtig uit, en zoudt ge hem eer vijftig dan bijna zeventig jaar levens verzekeren. En toch is hij reeds dit laatste getal zeer dicht nabij.

Als een vorst zit hij daar in den fraaien, rijk versierden leunstoel, die de eereplaats inneemt in de met pracht getooidde zaal. Naast hem zit zijn trouwe echtgenoot, die ook haar jaren met eere draagt. Aan de andere zijde heeft zijn zoon William, vaders lieveling, plaats genomen. De overige twaalf kinderen vormen ter weerszijden een halven kring. Er is iets aartsvaderlijks in heel de groep, al valt hier van aartsvaderlijken eenvoud zeker weinig te ontdekken.

Want het was een rijk en uitgelezen gezelschap dat heel de verdere ruimte der zaal vulde. Al wat New-York aanzienlijks bevatte had het zich tot een eer gerekend dien dag bij Cornelius te gast te zijn, en moeilijk was zelfs de keus geweest uit zoovelen, die het huis toch niet allen had kunnen bevatten. Heeren en vrouwen in staatsiekleedij zaten daar in lange rijen, blijkbaar in afwachting van wat komen zou. Toch zou wie goed toezag alras bespeurd hebben, ook bij al den luister hier ten toon gespreid, dat het niet bepaald ter viering van een feest was, dat men hier was saamgekomen.

Het gefluister dat de zaal vervulde hield plotseling op,

toen het drietal heeren, waarvan we zoo even spraken binnentrad, voorafgegaan door eenige van de regenten der stad, en gevolgd door twee bedienden, die een rol en een koffertje droegen. Door de rijen der heeren en dames gaande, traden zij op den heer des huizes toe. Eerbiedig rees deze op, gelijk allen die in de zaal bijeen waren. Een van het drietal trad vooruit en sprak:

»Hooggeëerde Heer en Commodore Cornelius van der Bilt! In naam van de vertegenwoordigers der Vereenigde Staten is het mij een eer u bij een gelegenheid als deze, eenig in uw leven, eenig in onze geschiedenis, den dank des lands over te brengen. In deze hachelijke tijden, nu het Noorden des lands voor de vrijheid der slaven kampt tegen het Zuiden, dat den neger tot eeuwige slavernij wil doemen, en zich van onze roemrijke Unie afscheiden, hebt gij getoond een vaderlander te zijn in den vollen zin des woords. Aan u dankt onze vloot het bezit van een oorlogsbodem, die krachtig moge bijdragen tot onze zegepraal in den goeden strijd. Wat betere gift kondet gij in deze dagen het benarde Vaderland schenken! Laat mij u en allen hier vergaderd de woorden doen hooren, waarin het Vaderland u dank zegt.»

Een plechtige stilte heerschte, toen de afgevaardigde van het Congres de rol, hem door den bediende toegereikt, opende en met luider stem de woorden voorlas, waarin den grijzen Commodore de erkentelijkheid zijns vaderlands werd betuigd, »voor zijn in haar aard geheel eenige betooning van warme, grootmoedige vaderlandsliefde.» Het oorlogsschip, dat Cornelius zijn land had geschonken, had trouwens ruim 2 millioen gulden gekost!

Nauwelijks was het stuk gelezen, of de gezant wendde zich tot den anderen bediende, en nam uit het kistje een zilveren eerepenning.

»Vergun mij wederom,» zoo sprak hij tot Cornelius, »u

dezen penning te overhandigen. Onze Republiek deelt geen ridderorden uit. Maar dit eeremetaal zij u en heel het volk een blijvend bewijs van de hooge waardeering uwer edelmoedigheid en uwer liefde voor de zaak des lands en der vrijheid."

Diep bewogen aanvaardde de grijsaard het geschenk zijner medeburgers, een geschenk, dat zelfs voor al de millioenen die hij bezat niet zou zijn te verkrijgen geweest. Hij was geen redenaar; toch waren het woorden die ieder troffen, waarin hij, met een stem trillend van aandoening, dank zei voor zoo buitengewoon een onderscheiding; want terecht was zij eenig in haar soort genoemd.

En wat zal ik nog meer verhalen, nu eenmaal de naam *Van der Bilt* is genoemd? Die naam bevat een geschiedenis, waarvan pas weder een deel is afgespeeld, dat nog allen versch in 't geheugen ligt. Weinige maanden geleden toch is William van der Bilt, de oudste zoon van Cornelius, den weg gegaan dien allen moeten betreden, hetzij hun vermogen tot millioenen gewassen is, 't zij dat zelfs hun laatste legerstede hun niet toebehoorde.

In 't jaar 1868 stierf de Commodore, nadat hij het Noorden zegevierend uit den strijd had zien keeren; hij werd 76 jaren oud. Als eens schippers zoon van oud-Nederlandschen bloede, zonder middelen, met een ijzeren wil en niets ontziende doorzettendheid bedeed, was hij de wereld ingegaan. Hij had steeds zijn doel voor oogen gehouden, en hij die met niets begonnen was, die de eerste dollars had moeten leenen, stierf als bezitter van een paar honderd millioen.

Voorwaar hij was vooruitgekomen!

En toch, we zouden iets anders, iets meer willen weten, eer wij boven dit leven »Excelsior!» schrijven. Want »de verleiding des rijkdoms», zoo leert ons de Heere Christus, is een gevaar voor de ziel; dier prijs is bij geen millioenen

te berekenen, en des armen Lazarus' lot was ten slotte ver te verkiezen boven dat van den rijken man. Geleek Cornelius deze laatste? 't Is ons onbekend; die oordeelt is ten slotte de Heere alleen. Maar terwijl we op zijn voorbeeld wijzen, waarin zooveel tot navolging prikkelt, is het goed er bij te voegen: Zoek eerst het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid. De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstenden levens.

Het ontzaglijk vermogen, dat Van der Bilt naliet, verviel aan zijn talrijke kinderen. Doch ook nu weer bleek de voorliefde des vaders voor William. Was toch het aandeel van elk der andere zonen en dochteren op zich zelf een schoone erfenis, bij dat van William was het klein. 't Gevolg was een juist niet minlijke verhouding, die tot een strijd voerde tusschen de familieleden, welke zelfs poogden vaders laatsten wil voor ongeldig te doen verklaren. 't Was echter vergeefs. William was en bleef de hoofderfgenaam.

En voorzeker, als het een deugd is in vaders voetstappen te wandelen, met het ontvangene te woekeren, dan was William een voorbeeldig zoon. Bij zijn sterven, nu kort geleden, had hij zijns vaders vermogen meer dan verdubbeld, het gebracht tot 500 millioen. Hij die met een paar honderd gulden inkomen 's jaars was begonnen, kon ten slotte zeggen: mijn inkomen wisselt tusschen de 15 en de 25 millioen in twaalf maanden. Slechts de hertog van Westminster kon zich, door zijn ontzaglijk grondbezit in Londen, met William meten, of liever nog op verre na niet. Want wel was beider kapitaal even groot, maar dat des hertogs brengt niet meer dan 10 millioen 's jaars op.

Voorwaar ook de zoon is, gelijk de vader, vooruitgekomen!

Toch geldt ook van hem wat we van Cornelius zeiden. En vragen we er bij: was hij gelukkig? — dan zeggen

zijn eigen landgenooten: neen, en geven er de redenen voor op, die we hier niet zullen bijbrengen. Maar toch, hij was het niet, al had hij maanden van een paar millioen; al won hij, gelijk een Amerikaansche berekening leert, een 70000 per dag, bijna 20 dollars elke minuut; al was zijn huis te New-York met al de kunstschaten een $7\frac{1}{2}$ millioen waard; al kostte zijn huishouding 5 ton per jaar, al kon hij in 1884 voor een enkele danspartij 100000 uitgeven. Zijn grootste genoegens waren wedrennen en kaartspel.

Toch dient niet vergeten, dat hij met zijn geld ook goeds verrichtte. Getuige menig openbare stichting, waarbij echter ook vaak zijn naam en roem betrokken was. Dat hij de jongelingsvereeniging te New-York met een ontzaglijke groote som heeft bedacht is velen bekend. Een zijner zonen schijnt in haar bestuur te zitten, en dus een weg te bewandelen die doet hopen, dat hij niet voor God het goud verkiezen zal.

Want hoe weinig dat laatste toch eigenlijk vermag, is ten slotte nog kort geleden in Amerika gebleken. In één jaar stierven de rijkste spoorwegman, William van der Bilt, de rijkste koopman, Clafi, en de rijkste planter, Richardson. Opmerkelijk, geen der drie stierf rustig te midden der zijnen. De een viel plotseling op een kantoor dood neder, de andere in zijn zaal, de derde op straat.

Nieuwe uitgaven van HÖVEKER & ZOOÏ, te AMSTERDAM.

- J. WITMOND. De laatste dag der week.** Een verhaal naar het Engelsch, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag. (*Uitgave van de Vereeniging »Capadose»*).
f 0.40; 25 Ex. f 9.—; 50 Ex. f 17.—; 100 Ex. f 25.—.
- E. GERDES. Het bangste jaar van Willem van Oranje.** Met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag. (*Uitgave van de Vereeniging »Capadose»*).
f 0.30; 25 Ex. f 6.—; 50 Ex. f 11.—; 100 Ex. f 20.—.
- J. DE LIEFDE. Miliczia van Praag, of de Bohemers in Londen.** Een verhaal uit de geschiedenis der Hervorming, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag. (*Uitgave van de Vereeniging »Capadose»*).
f 0.30; 25 Ex. f 6.—; 50 Ex. f 11.—; 100 Ex. f 20.—.
- E. GERDES. De hageprediker van Alkmaar.** Een verhaal uit den tijd der Hervorming, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.
f 0.25; 25 Ex. f 5.—; 50 Ex. f 9.—; 100 Ex. f 17.—.
- A. J. HOOGENBIRK. De koeherder van St. Anna.** Een verhaal, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.
f 0.25; 25 Ex. f 5.—; 50 Ex. f 9.—; 100 Ex. f 17.—.
- P. J. KLOPPERS. De portier van 's-Hertogenbosch.** Een verhaal uit den Spaanschen tijd, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.
f 0.25; 25 Ex. f 5.—; 50 Ex. f 9.—; 100 Ex. f 17.—.
- A. VOLLMAR. Zondagskinderen.** Een verhaal, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.
f 0.25; 25 Ex. f 5.—; 50 Ex. f 9.—; 100 Ex. f 17.—.
- A. J. HOOGENBIRK. Vooruitgekomen.** Een verhaal, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.
f 0.20; 25 Ex. f 4.—; 50 Ex. f 7.50; 100 Ex. f 14.—.

EDUARD. **Rijk gezegend.** Een Kerstverhaal, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag. (*Uitgave van de Vereeniging »Capadose»*).

f 0.15; 25 Ex. f 3.—; 50 Ex. f 5.50; 100 Ex. f 10.—.

EDUARD. **De held der Hugenoten, of een koninklijk martelaar.** Eene schets uit den tijd der Hervorming in Frankrijk, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.

f 0.15; 25 Ex. f 3.—; 50 Ex. f 5.50; 100 Ex. f 10.—.

A. J. HOOGENBIRK. **Alleen, toch veilig.** Een verhaal, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag. (*Uitgave van de Vereeniging »Capadose»*).

f 0.15; 25 Ex. f 3.—; 50 Ex. f 5.50; 100 Ex. f 10.—.

HESBA STRETTON. **Michael Lorio, of de Kerstnacht van den ketter.** Een verhaal, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.

f 0.15; 25 Ex. f 3.—; 50 Ex. f 5.50; 100 Ex. f 10.—.

A. DE VLEIEGER. **De hut op de heide.** Een verhaal, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.

f 0.15; 25 Ex. f 3.—; 50 Ex. f 5.50; 100 Ex. f 10.—.

De Deensche edelman, of God laat zich niet bespotten. Een waar verhaal, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.

f 0.12^s; 25 Ex. f 2.50; 50 Ex. f 4.75; 100 Ex. f 9.—

A. J. HOOGENBIRK. **Een Nederlandsche daad.** Een verhaal: met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.

f 0.12^s; 25 Ex. f 2.50; 50 Ex. f 4.75; 100 Ex. f 9.—.

J. DE LIEFDE. **Laat de kinderen tot Mij komen; en De jeugdige martelaar.** Twee verhalen, met een plaat in kleurendruk en geïllustreerden omslag.

f 0.12^s; 25 Ex. f 2.50; 50 Ex. f 4.75; 100 Ex. f 9.—.

